

Pštrosy nie sú len exotické

Bela LISÁKOVÁ | redaktorka

Pred časom sa stal na Slovensku módnym chov afrických pštrosov. Postupne sa však obľúbencami chovateľov stávajú aj pštrosy austrálske - emu. Sú síce nižšie, ale sú nenáročné, vydržia aj pri nižších teplotách a zužitkovať z nich sa dá takmer všetko.

Pred deviatimi rokmi začal s chovom pštrosov emu Gašpar Zuzic z Krakovian. Najprv uvažoval nad africkými pštrosmi, ale emu sa mu zapáčili viac, aj preto, že sú odolnejšie voči zime. „Rozhodol som sa vtedy dobre. Africký pštros má síce viac mäsa, ale aj viac toho zožerie. Pštrosy emu majú všestrannejšie využitie,“ pochvaľuje si Gašpar Zuzic, ktorý prvý párik pštrosov získal zo Zemianskych Kostolian a druhý z Čiech. „Pán zo Zemianskych Kostolian sa s chovom pštrosov zoznámil v Kanade, s chovateľom z Čiech dodnes spolupracujem,“ dodáva a vysvetľuje, že chovateľ z Čiech spracováva zo pštrosov aj olej, ktorý je pre ľudí nesmierne liečivý.

Mnohostrannosť oleja

Olej zo pštrosov emu napríklad obsahuje nenasýtené mastné kyseliny omega-3, 6 a 9, ktoré sú veľmi dôležité pre človeka, ale náš organizmus si ich nevie vyrobiť, ďalej kyselinu olejovú, ktorá má protizápalové účinky. Olej možno využiť na popáleniny, ekzémy, psoriázu, kŕčové žily... „Je to všeliek. Ak ho máte pri sebe, nosíte si svoju lekárničku, ktorú využijete pri drobnom poranení, uštipnutí,“ hovorí Gašpar Zuzic, ktorý sám nespracováva olej zo pštrosov, ale ho vozí do Čiech. Odtiaľ potom priváža už hotové produkty z oleja. Dopĺňa, že chov týchto pštrosov má tradíciu predovšetkým v Austrálii, Amerike a Kanade, kde ich chovajú vo veľkom. Najnovšie sa vraj chov pštrosov uchytil aj

v Indii. Gašpar Zuzic verí, že budúcnosť má aj na Slovensku.

Prvý plemenný chov

Pštrosia emu farma Krakovany bola prvá, ktorá získala pred rokmi oficiálny štatút plemenného chovu. Momentálne má Gašpar Zuzic tri chovné páry a ako hovorí, orientuje sa naďalej len na plemenitbu. Ak má náhodou jatočné kusy, využije ich väčšinou pre svoju potrebu a tuk odovzdáva do Čiech. Zo pštrosov si odkladá aj kožu. Z týchto zvierat sa dá využiť i perie. „Je to zázrak prírody. Mäso a takisto vajička pštrosov majú nízky obsah cholesterolu a odborníci na zdravú výživu radia mäso ešte pred mračením a jahňacinu. Kilogram sa predáva za približne pätnásť eur.

hovorí chovateľ a dodáva, že pred časom mali z jednej automobilky záujem o pštrosie perie, ktoré sa využíva v lakírnictve. Pštrosie perá zatiaľ ponúka aranžérom.

Špeciálna zmeska

Veľa ľudí chová pštrosy nie kvôli ich mnohostrannému využitiu, ale len tak pre zábavu. Zvieratá nerobia skoro žiadny hluk, nesmrdia a len: „Sa tak pyšne prechádzajú po záhrade.“ Vraj sú plaché a človeka sa boja, ale sú schopné časom si zvyknúť na domáce zvieratá. Gašpar Zuzic má momentálne se-

Farbou sa mäso podobá telacine. Z jedného vajička sa dá urobiť praženica pre celú rodinu,“ zasnávuje nás do výhod chovu pštrosov Gašpar Zuzic. Z kože vyrábajú v Austrálii a Amerike dámske ka-

belky, je odolná voči oteru, pretože je presiaknutá olejom. Odborníci ju podľa chovateľa porovnávajú s hadou kožou a kožu z nôh pštrosov zasa prirovnávajú ku krokodílej. „Už pár rokov mi ide mraznička

len kvôli tomu, že v nej mám odložené kože z niekoľkých pštrosov. Je mi to ľúto vyhodit, ale zatiaľ som nenašiel na Slovensku nikoho, kto by ich vedel spracovať. Napriek tomu verím, že niekoho nájdem,“

dem chovných párov a kŕmi ich zmesou, na ktorú, spolu s chovateľom z Čiech, získal receptúru od Američanov. Tí majú predsa len s chovom týchto zvierat dlhšie skúsenosti. Zmesku si dáva vyrobiť na

Slovensku a obsahuje napríklad obilniny, lucerku, rybiu múčku a ďalšie komponenty. „V podstate môžete chovať pštrosy čímkoľvek, žerú všetko, ako sliepky. Dnes je však éra zmesiek. Jeden pštros spotrebuje priemerne 500 až 700 gramov krmiva denne,“ vysvetľuje. Samica dosahuje okolo 50 kg, jatočnú hmotnosť majú pštrosy po roku a pohlavne dozrievajú po dvoch-troch rokoch. Maličké pštrosy majú pásky, a tak trochu pripomínajú diviacky. Chovateľ hovorí, že ich dráždi určitý vysoký tón hudby, dokonca až tak, že začnú pobeňovať: „Vyzerala to, akoby tancovali.“ Pštrosie vajička dáva do liahne. Kým sa malé pštrosičatá nevylihnu, vajička ponúka ľuďom, ktorí ich umelecky dotvárajú (buď maľbou, drôtikovaním...).

„Na chov pštrosov nie je potrebný murovaný chliev, stačí prístrešok. Nemajú rady prívian a studený vietor, inak so zimou nemajú žiadny problém. V prírode sú pštrosy dobrí plavci,“ hovorí chovateľ, ktorý plánuje svoj chov rozširovať a modernizovať.

dín od ľudí, ktorí sa už o ne nemohli starať. Najskôr si myslela, že chová párik pštrosov, neskôr však zistila, že Kuko je vlastne Kuka. Tento rok chce k dvom samičkám zohnať samca, pretože sú už plodné. „Sú niekedy lepšie, ako strážne psy. Zo svojich hrvoľov vydávajú taký zvláštny zvuk aj v noci, hneď viem, že na dvore je líška alebo iné zviera,“ hovorí chovateľka. Kuka a Cila sú pokojné zvieratká, ktoré nepotrebujú ani veľa starostlivosti, v Detve majú urobený takisto iba prístrešok. Od decembra do marca nesú vajička a Janka Bartková ich zatiaľ rozdáva kamarátkam alebo ich využíva na vlastnú spotrebu. Praženicu zo pštrosích vajec si chváli, vraj chutí trochu ako smotana. Ak sú vajička oplodnené, sedí na nich zvyčajne samec 55 dní. Pštrosy v Detve kŕmia zmeskami a granulami, dostávajú kukuricu a tiež vitamíny, aby boli zdravé. Majú veľmi silné nohy, ktorými bez problémov zabijú menšie hlodavce.

„Páčia sa aj deťom zo škôl a rodičom, ktorí na náš ranč cez leto zavítajú. Plánujeme rozširovať chov pštrosov, možno budeme potom predávať mláďatká. Chceli by sme začať aj s chovom danielov a muflónov, aby naši zákazníci mali čo obdivovať,“ plánuje Janka Bartková.

Len na mäso

Minulý rok vznikla v Liptovskom Mikuláši pštrosia farma. Z Českej republiky priviezli 20 pštrosov, základné stádo, ktoré chcú chovať výhradne na mäso. Postupne by sa stádo malo rozrásť na 300 až 400 jatočných kusov. „Čítal som o chove pštrosov a začal som sa tomu bližšie venovať. Urobil som si finančnú analýzu, zohnal som investora a pustili sme sa do podnikania,“ hovorí šéf pštrosej farmy Miroslav Szabo. Zatiaľ sa podľa neho pštrosy adaptovali na podmienky veľmi dobre. Stádo bude produkovať len vajcia, až následne budú mať jatočné zvieratá. Pštrosy by mali byť produktívne od 15 do 20 rokov. V 12.–14. mesiaci dosahujú svoju jatočnú hmotnosť. Na pštrosej farme ich kŕmia pšenicom, senážou, jačmeňom a veria, že sa im na strednom Slovensku bude páčiť. **f**

Pre radosť

V Detve má skúsenosti s chovom pštrosov Janka Bartková, ktorá pochádza zo severu Slovenska z Kolárovcí pri Bytči. Pštrosy sa u nej ocitli „náhodou“ za pár ho-